



МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МЕДИЧНИХ НАУК
УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені О.О. Богомольця
ІНСТИТУТ ОЦІНКИ ВІДПОВІДНОСТІ, ГІГІЄНИ
ТА ЕКОЛОГІЇ

ЕКОЛОГІЧНІ ТА ГІГІЄНІЧНІ ПРОБЛЕМИ
СФЕРИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ЛЮДИНИ

(ЗБІРКА МАТЕРІАЛІВ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ)



25 березня 2026 р

м. Київ

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МЕДИЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені О.О. Богомольця
ІНСТИТУТ ОЦІНКИ ВІДПОВІДНОСТІ, ГІГІЄНИ ТА ЕКОЛОГІЇ

ЕКОЛОГІЧНІ ТА ГІГІЄНІЧНІ ПРОБЛЕМИ
СФЕРИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ЛЮДИНИ
(ЗБІРКА МАТЕРІАЛІВ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ)

25 березня 2026 р.

за загальною редакцією
член-кор. НАМН України, професора С.Т. Омельчука

м. Київ

2026

УДК _613+574]:061.3

Головний редактор: Омельчук С.Т. член-кор. НАМН України, д.мед.н., професор

Заступник головного редактора: Гринзовський А.М. д.мед.н., професор, Вавріневич О.П. д.мед.н., професорка.

Технічний редактор: доцент кафедри гігієни та екології НМУ імені О.О. Богомольця к. мед. н., доцент Кондратюк М.В.

Редакційна колегія:

БАРДОВ В.Г. – член-кор. НАМН України, д.мед.н., професор;

ГАРКАВИЙ С.І. – д.мед.н., професор;

ГРУЗЄВА Т.С. – д.мед.н., професорка;

ПЕТРУСЕВИЧ Т.В. – к.мед.н., доцентка;

КОРШУН М.М. – д.мед.н., професорка;

ШИРОБОКОВ В.П. – академік НАН та НАМН України, д.мед.н., професор;

ЯВОРОВСЬКИЙ О.П. – академік НАМН України, д.мед.н., професор.

Матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю «Екологічні та гігієнічні проблеми сфери життєдіяльності людини» (Київ, 25 березня 2026 р.) / за загальною редакцією член-кор. НАМН України, професора С.Т. Омельчука. – К., 2026. – 337 с.

У матеріалах науково-практичної конференції з міжнародною участю «Екологічні та гігієнічні проблеми сфери життєдіяльності людини» (Київ, 25 березня 2026 р.) висвітлено актуальні питання гігієни, екології та громадського здоров'я: хімічну й біологічну безпеку, якість повітря, води та харчових продуктів, вплив шуму, мікропластику, пестицидів і воєнних чинників на здоров'я населення. Основний акцент зосереджено на міждисциплінарному підході до оцінки ризиків, профілактики захворювань, розвитку кадрового потенціалу, гармонізації національних практик із європейськими стратегіями та післявоєнного відновлення України.

УДК _613+574]:061.3

Електронна версія збірника містить додаткові публікації, що з технічних причин не увійшли до друкованого примірника.

У разі повного або часткового використання матеріалів збірника посилання обов'язкове.

© НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
імені О.О. Богомольця

ЕПІДЕМІОЛОГІЧНЕ ЗНАЧЕННЯ ЛЯМБЛІОЗУ СЕРЕД ПРОТОЗОЙНИХ КИШКОВИХ ІНФЕКЦІЙ У КОНТЕКСТІ «ЄДИНЕ ЗДОРОВ'Я»

Зубленко О.В., Петрусевич Т.В.

Національний медичний університет імені О.О. Богомольця

Актуальність. Протозойні кишкові інфекції – це важливий компонент концепції «Єдине здоров'я», оскільки вони поєднують здоров'я людини, тварин та довкілля через спільні шляхи передачі (вода, їжа, ґрунт, контакт із тваринами). Лямбліоз – одна з найпоширеніших протозойних кишкових інфекцій у світі, спричинена *Giardia lamblia* (*G.lamblia*) що паразитують у тонкому кишківнику. За різними оцінками, щорічно у світі близько 280 млн людей інфікуються *G.lamblia*. Поширеність лямбліозу серед людей коливається від 2% у розвинених країнах до 30% у країнах що розвиваються, залежно від частини світу, якості водопостачання, санітарного стану та методів діагностики.

Матеріали та методи. Проведено аналіз статистичних форм №2 (річна) "Звіт про окремі інфекції та паразитарні захворювання" в Україні за 2024-2025 рр. та в м. Києві за 2016-2025рр., данні ДУ “Центр громадського здоров'я МОЗ України”. Використано дескриптивні прийоми епідеміологічного методу дослідження.

Результати досліджень. В Україні в останні роки реєструють 3-4 тис. випадків лямбліозу щорічно. Так в 2024р. зареєстровано 3252 випадки та в 2025р.- 3261 (7,9 на 100 тис. населення). Дитяче населення склало 53% та інтенсивний показник захворюваності склав 23,5 на 100 тис. населення.

В Києві за останнє десятиліття відбувається зниження захворюваності на лямбліоз у 19 раз, від 34,6 на 100 тис. населення в 2016р. до 1,8 у 2025р. Показник захворюваності дитячого населення знизився у 42 рази і склав у 2016р.-121,9 на 100 тис. населення та 2,86 у 2025р. В порівнянні з 2024р. показник захворюваності населення м. Києва на лямбліоз зменшився у 3,6 раз (2024р-6,7 на 100 тис. населення, 2025р.-1,83 на 100 тис. населення). Серед дітей до 17 років

захворюваність на лямбліоз зменшилась у 5,5 разів (2024р.-15,7 на 100 тис. населення, 2025р.-2,86 на 100 тис. населення).

Наведені данні свідчать про необхідність активізації роботи серед медичних працівників закладів охорони здоров'я щодо виявлення, діагностики та реєстрації лямбліозів. Недостатнє виявлення лямбліозу залишається суттєвою проблемою клінічної паразитології та громадського здоров'я, що зумовлено поєднанням біологічних, діагностичних та організаційних чинників. Одноразове дослідження калу на *G.lamblia* може бути негативним і для підвищення чутливості потрібне багаторазове тестування. Традиційна світлова мікроскопія має обмежену діагностичну цінність при низькій інтенсивності інвазії, а сучасні методи (імуноферментний аналіз, молекулярна діагностика) залишаються недостатньо доступними в рутинній практиці. У багатьох випадках перебіг лямбліозу субклінічний або безсимптомний, характерні не специфічні клінічні прояви, що сприяє гіподіагностиці та помилковій інтерпретації симптомів як функціональних розладів шлунково-кишкової системи.

Сукупність зазначених обставин обумовлює розбіжність між офіційними показниками захворюваності та реальним рівнем поширення інфекції, що ускладнює оцінку епідемічної ситуації та планування профілактичних заходів.

Висновок. Проведений аналіз свідчить, що лямбліоз залишається актуальною протозойною кишковою інфекцією. Отримані результати підкреслюють необхідність активізації роботи щодо підвищення настороженості медичних працівників, удосконалення лабораторної діагностики, забезпечення багаторазового обстеження за показаннями та посилення епідеміологічного нагляду відповідно до принципів концепції «Єдине здоров'я», що передбачає міжсекторальну взаємодію у сфері охорони здоров'я людини, тварин і довкілля.